OBVEZA DOPUNE SADRŽAJA OPERATIVNOG PRIRUČNIKA S ICAO STANDARDIMA I PREPORUČENOM PRAKSOM (SARP) I POSTUPCIMA ZA USLUGE U ZRAČNOJ PLOVIDBI (PANS)

Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2023-001

Lista revizija:

Revizija: 0 / 01.08.2023. – Inicijalno izdanje

Revizija: 1 / 17.09.2026. – ASO se izdaje slijedom ED Decision 2025/001/R kojom je izmijenjena odredba AMC3 ORO.MLR.100 u svezi sadržaja Operativnog priručnika

Pokretač: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija)

1. **Područje primjene**

   Ova Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti (u daljnjem tekstu: Naredba) primjenjuje se na zračne prijevoznike certificirane u Republici Hrvatskoj.

2. **Osnova za izdavanje Naredbe**

   Zakon o zračnom prometu, članak 5., stavak 15., alineja prva („Narodne novine“ br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14).

3. **Referentni ICAO standardi i postupci**

   3.1. Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 965/2012);

   3.2. Decision 2014/017/R of the Executive Director of the Agency of 24 April 2014 adopting Acceptable Means of Compliance and Guidance Material to Part ORO of Regulation (EU) No 965/2012 and repealing Decision 2012/017/R of the Executive Director of the Agency of 24 October 2012, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena (u daljnjem tekstu: EASA prihvatljivi načini udovoljavanja);

   3.3. ICAO Annex 6 Operation of Aircraft, Part I – International Commercial Air Transport – Aeroplanes, Appendix 2. Organization and contents of an operations manual;

   3.4. ICAO Annex 6 Operation of Aircraft, Part III – International Commercial Air Transport – Helicopters, Appendix 7. Contents of an operations manual;

3.5. ICAO Doc 8168 Procedures for air navigation services – Aircraft Operations, Volume III – Aircraft Operating Procedures, Section 6. – Standard operating procedures (SOPs) and checklists, Chapter 3. – Crew briefings;

3.6. ICAO Doc 10153 Guidance on the Preparation of an Operations Manual, Chapter 8. Operations supervision – Flight.

4. **Svrha naredbe**

Obveza dopune sadržaja operativnog priručnika zračnog prijevoznika u skladu s ICAO standardima, preporučenom praksom i standardnim operativnim postupcima, a u svezi prihvaćanja odobrenja nadležne kontrole zračnog prometa i obveznog informiranja (briefinga) članova letačke posade za faze operacije prije leta, u odlasku i dolasku, kao i dodatnih informiranja tijekom leta u zavisnosti od operativnog scenarija.

5. **Definicije i kratice:**

a) EASA: Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa
b) ICAO: Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva
c) PANS: ICAO postupci za usluge u zračnoj plovidbi
d) PF: Pilot flying
e) PM: Pilot monitoring
f) SARP: ICAO standard i preporučena praksa
g) SOP: Standardni operativni postupak.

6. **Odredbe**

6.1. Ne dovodeći u pitanje odredbu ORO.MLR.100 Uredbe (EU) br. 965/2012 i EASA prihvatljiv način udovoljavanja AMC3 ORO.MLR.100, zračni prijevoznik mora osigurati da operativni priručnik sadržava i sljedeće informacije:

a) postupke za razjašnjenje i prihvaćanje odobrenja nadležne kontrole zračnog prometa, osobito kada se odnose na nadvišenje terena
b) informiranje članova letačke posade za faze operacije prije leta, u odlasku i dolasku i
c) u zavisnosti od operativnog scenarija, informiranje tijekom leta i informiranje pri promjeni članova proširene letačke posade.

6.2. Postupak za razjašnjenje i prihvaćanje odobrenja nadležne kontrole zračnog prometa iz točke 6.1.a) ove Naredbe mora biti izrađen na način da dopušta i obvezuje letačku posadu na preispitivanje i traženje pojašnjenja za svako nerazumljivo odobrenje nadležne kontrole zračnog prometa.

6.3. Glavna svrha informiranja iz točke 6.1.b) i 6.1.c) ove Naredbe jest pomoći letačkoj posadi zrakoplova u identifikaciji prijetnji za namjeravanu operaciju. Informiranje mora biti uspostavljeno kao sastavni dio SOP-a i mora sadržavati sljedeće sastavnice:

a) prijetnje/rizici
b) mjere za ublažavanje
c) operativni plan
d) razlike u odnosu na standardne operacije
e) sažetak ključnih točaka.

6.4. Prijetnje i s njima povezane mjere ublažavanja rizika moraju se utvrditi s obzirom na:

a) čimbenike u svezi posade
b) zrakoplov
c) aerodrom i zračni prostor, uključujući teren
d) okruženje.

6.5. Svako informiranje mora biti inicirano i vođeno od strane pilota koji leti (PF) te svojim opsegom mora pospješiti nadziranje leta od strane pilota zaduženog za nadzor (PM).

6.6. Na kraju informiranja svi članovi letačke posade moraju steći zajedničku sliku namjeravane operacije te biti upoznati s prepoznatim prijetnjama i mjerama za njihovo ublažavanje, kao i odstupanjima od standardne operacije.

7. **Stupanje na snagu**

Ova Naredba stupa na snagu danom objave na službenoj internet stranici Agencije.

U Zagrebu, 17.09.2026. godine

Za Hrvatsku agenciju za civilno zrakoplovstvo

Ana Kapetanović

Direktorica

u.z.